Pwyllgor	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad	6 Chwefror, 2020
Teitl	Ymchwiliad Craffu Gorfodaeth Gwastraff – ymateb i'r argymhellion
Aelod Cabinet	Y Cynghorydd Catrin Wager
Awdur	Steffan Jones, Pennaeth Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol
Pwrpas	Diweddaru'r Pwyllgor Craffu ar yr argymhellion

1. Cyflwyniad

1.1 Yn dilyn gwaith y gweithgor ar ymchwiliad gorfodaeth gwastraff, bu iddynt gynnig chwech argymhelliad ynghyd ac ychwanegu argymhelliad ar gyfer y drefn casglu.

1.2 Hoffai'r Adran gyflwyno'r isod fel adroddiad cynnydd ar weithredu'r argymhellion.

1.3 Rhennir yr argymhellion i ddau gategori:

- Gweithredu'n syth
- Cydweithio yn y tymor canolig gyda gwasanaethau/partneriaid eraill er gweithredu yr argymhellion

2. Cefndir a'r Sefyllfa Bresennol

2.1 Gweithredu'n syth:

Argymhelliad	Beth sydd wedi digwydd a phryd	Effaith y gweithredu
(7) I weithwyr y gwasanaeth casglu weithredu yn briodol fel nad yw gwastraff yn dianc allan o'r cerbydau.	Mae'r gwasanaeth ers y 4ydd Gorffennaf, 2019 wedi rhoi mewn lle drefn newydd o gasglu. Drwy hyn wedi gwneud ffwrdd y 'Task and Finish' a chyflwyno trefn o gael yr un tîm gwaith ar yr un gylchdaith. Y drefn newydd mewn lle yn Arfon a Dwyfor a byddwn yn cwblhau'r gwaith ym Meirionnydd fis Mai.	• Llai o gasgliadau wedi methu yn Nwyfor • Llai o gwynion am flerwch a rhuthro • Methiant cwblhau cylchdeithiau yn Arfon (hyn yn cael ei adolygu)

2.2 Cydweithio yn y tymor canolig gyda gwasanaethau/partneriaid eraill er gweithredu yr argymhellion:

Argymhelliad	Beth sydd wedi digwydd a phryd	Effaith y gweithredu
(1) Defnyddio pwerau Deddf Gwarchod yr Amgylchedd (1990) Adrannau 46 a 47 sy'n ymwneud â chynhwysyddion gwastraff i gyflwyno trefn newydd lle a phryd a bo'r angen, i ddirwyo trigolion a busnesau sy'n gwaredu eu gwastraff ar y diwrnod anghywir neu yn y ffordd anghywir fel mater o flaenoriaeth.	Oherwydd y newidiadau i drefniadau casglu gwastraff Sirol, yn cynnwys newid i ddyddiau casglu, penderfynwyd gohirio gweithred o'r pwerau newydd am gyfnod o 6 mis. Mae'r polisi gweithredol, canllawiau a phwerau gorfodaeth mewn lle. Mae angen hyfforddi staff yn ystod y cyfnod gwireddu.	Bwriad y defnydd o'r pwerau bydd gwella diogelwch a delwedd strydoedd Gwynedd. Mae'r oedi am roi gwell cyfle i ddefnyddwyr ddod i arfer gyda'r drefn newydd cyn gwireddu.
(2) Ymgymryd ag ymgyrch hyrwyddo sirol i godi ymwybyddiaeth o'r trefniadau gwastraff ac ailgylchu gyda ffocws penodol ar Ddinas Bangor a chydnabod y gwahaniaethau daearyddol a demograffig yn y Sir ar wahanol adegau o'r flwyddyn.	Cyfarfodydd pellach gyda'r Gwasanaeth Cyfathrebu ac Ymgysylltu a Phrifysgol Bangor i symud yr ymgyrch codi ymwybyddiaeth ymlaen wedi ei drefnu ym mis Chwefror 2020. Bydd Swyddogion Gwastraff ac Ailgylchu yn cyfrannu at y broses.	Sicrhau bod defnyddwyr yn gyfarwydd â'r anghenion newydd. Rhaglen gyfathrebu clir.
(3) Gosod sticeri 'QR Code' ar gynhwysyddion ailgylchu er mwyn darparu mynediad 24 awr i drigolion at eu diwrnodau casglu gwastraff ac ailgylchu a gwybodaeth am eitemau y gellir eu hailgylchu.	Bwriad i gynnal peilot yn ardal Bangor Uchaf fel man cychwyn. Bydd Swyddogion Gwastraff ac Ailgylchu yn arwain yr elfen yma yn ystod y Gwanwyn.	Gwella mynediad defnyddwyr at wybodaeth gywir ac amserol mewn perthynas a threfniadau casglu.
(4) Ffurfioli trefniadau cydweithio rhwng Adrannau'r Cyngor.	Eisoes wedi cytuno i gydweithio yn agos gyda'r Adran Tai a Llesiant, Gwarchod y Cyhoedd a Cynllunio. Angen cynnal cyfarfodydd cynnydd chwarterol yn ystod y cyfnod gwireddu.	Defnydd o bwerau amrywiol i ddatrys problemau amgylcheddol.
(5) Cynyddu ymwybyddiaeth o'r Gwasanaeth Casgliadau Clinigol a'r Gwasanaeth Casglu Arbennig sydd ar gael i helpu pobl hŷn a phobl anabl i waredu eu gwastraff. Bydd modd gwneud hyn fel rhan o'r ymgyrch hyrwyddo ehangach.	I ddigwydd ar y cyd gyda'r ymgyrch ehangach – gweler 2. Bydd Swyddogion Gwastraff ac Ailgylchu yn arwain yr elfen yma ac mae gwaith cychwynnol wedi dechrau yma.	Sicrhau bod defnyddwyr yn gyfarwydd â'r gwasanaethau penodol sydd ar gael.
(6) Hyrwyddo rhwydwaith presennol o Ganolfannau Ailgylchu a chynnal ymgyrch benodol ar gyfer y Gwasanaeth Casglu Gwastraff Swmpus.	I ddigwydd ar y cyd efo'r ymgyrch ehangach – gweler 2. Bydd Swyddogion Gwastraff ac Ailgylchu yn arwain yr elfen yma.	Sicrhau bod defnyddwyr yn gyfarwydd â'r gwasanaethau penodol sydd ar gael.

3. Camau Nesaf

3.1 Drwy weld y drefn casglu newydd yn ei le, bydd yn amserol i fwrw ymlaen nawr fel yr amlygir yn y tabl uchod.